A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2008. március 13. *

A C-96/06. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Finanzgericht Hamburg (Németország) a Bírósághoz 2006. február 17-én érkezett, 2006. január 23-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Viamex Agrar Handels GmbH**

és

a **Hauptzollamt Hamburg-Jonas**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: A. Rosas tanácselnök, J. N. Cunha Rodrigues, J. Klučka (előadó), A. Ó Caoimh és P. Lindh bírák,

főtanácsnok: P. Mengozzi,
hivatalvezető: Fülöp B. tanácsos,

* Az eljárás nyelve: német.

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2007. március 1-jei tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Viamex Agrar Handels GmbH képviseletében W. Schedl Rechtsanwalt

– a Hauptzollamt Hamburg-Jonas képviseletében G. Seber, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében F. Erlbacher, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2007. november 15-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az élő szarvasmarhafélék szállítás közbeni kíméletével kapcsolatos export-visszatérítési előírások alkalmazására vonatkozó különleges részletes szabályok megállapításáról szóló, 1998. március 18-i 615/98/EK bizottsági rendelet (HL L 82., 19. o.) 5. cikke (3) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Viamex Agrar Handels GmbH (a továbbiakban: Viamex) és a Hauptzollamt Hamburg-Jonas (a továbbiakban: Hauptzollamt) között élő szarvasmarhák Libanonba történő exportjára vonatkozó visszatérítések tárgyában folyamatban lévő eljárásban terjesztették elő.

Jogi háttér

A 615/98 rendelet

3 Az 1997. december 18-i 2634/97/EK tanácsi rendelettel (HL L 356., 13. o.) módosított, a marha- és borjúhús piacának közös szervezéséről szóló, 1968. június 27-i 805/68/EGK tanácsi rendelet (HL L 148., 24. o., a továbbiakban: 805/68 rendelet) 13. cikke (9) bekezdésének második albekezdése előírja, hogy az élőállatok exportjára vonatkozó visszatérítés kifizetése az állatok kíméletére és különösen az állatok szállítás közbeni védelmére vonatkozó közösségi jogszabályok betartásától függ.

4 A 2634/97 rendelettel módosított 805/68 rendelet alkalmazásának részletes szabályait a 615/98 rendelet tartalmazza.

5 A 615/98 rendelet 1. cikke előírja, hogy az élő szarvasmarhafélék exportjára vonatkozó visszatérítés akkor fizethető ki, ha az állatok szállítása során a harmadik országbeli rendeltetési helyükön történő első kirakodásukig az 1995. június 29-i 95/29/EK tanácsi irányelvvel (HL L 148., 52. o., magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 17. kötet, 466. o.) módosított, az állatok szállítás közbeni védelméről, valamint a 90/425/EGK

és a 91/496/EGK irányelv módosításáról szóló, 1991. november 19-i 91/628/EGK tanácsi irányelv (HL L 340., 17. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 12. kötet, 133. o., a továbbiakban: 91/628 irányelv) és az említett rendelet rendelkezéseit betartották.

6 E rendelet 2. cikke szerint az Európai Közösség vámterületéről való kilépéskor az állatokat ellenőrzik. A 91/628 irányelv rendelkezéseivel összhangban hatósági állatorvosnak kell ellenőriznie és igazolnia, hogy az állatok alkalmasak a tervezett utazásra, hogy a szállítóeszköz, amelyen az állatok elhagyják a Közösség vámterületét, megfelel ezen irányelv rendelkezéseinek, és hogy az említett irányelvnek megfelelően megtették az állatok utazás közbeni gondozásával kapcsolatos intézkedéseket.

7 Az említett rendelet 2. cikkének (3) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„Ha a kiléptetési helyen a hatósági állatorvos megbizonyosodott arról, hogy teljesültek a (2) bekezdés követelményei, akkor ezt a következő bejegyzéssel tanúsítja:

[…]

– *Contrôles visés à l'article 2 du règlement (CE) nº 615/98 satisfaisants*

– […],

valamint lebélyegzi és aláírja a Közösség vámterületéről való kilépés bizonyítékául szolgáló dokumentumot a T5 ellenőrzőpéldány J. szakaszánál vagy a nemzeti dokumentum legmegfelelőbb részén. Adott esetben a hatósági állatorvos feltünteti:

– azoknak az állatoknak a számát, amelyek a továbbiakban nem alkalmasak a tervezett utazásra, és amelyeket ezért eltávolítottak a szállítmányból

és/vagy

– a 3. cikk (3) bekezdésében említett megjegyzést."

8 A 615/98 rendelet 3. cikkének (2) bekezdése ekként rendelkezik:

„Az ellenőrzésekért felelős személy jelentést készít, amely feltünteti:

– a szállítóeszközről kirakodott élő állatok számát,

– az előző francia bekezdésben említett állatok közül azoknak a számát, amelyek fizikai és/vagy egészségi állapotuk alapján indokolják azt a következtetést, hogy a szállítás során nem tartották be az állatok védelmével kapcsolatos közösségi rendelkezéseket,

– az élő állatokat karanténba helyezték-e, vagy sem”.

9 E rendelet 5. cikkének (1) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„(1) A kiviteli nyilatkozatot elfogadó tagállam illetékes hatósága számára az exportőr megadja a szállítás minden szükséges adatát, legkésőbb a kiviteli nyilatkozat benyújtásakor.

Ezzel egy időben – vagy legkésőbb akkor, amikor értesül róla – az exportőr tájékoztatja az illetékes hatóságot a szállítóeszköz bármely esetleges megváltozásáról.”

10 A 615/98 rendelet 5. cikkének (2) bekezdése értelmében a benyújtott export-visszatérítések kifizetésére irányuló kérelmeket az említett cikkben megállapított határidőn belül ki kell egészíteni az arra irányuló bizonyítékkal, hogy az 1. cikket betartották, ami az ellenőrzésről kiállított T5 ellenőrzőpéldány, és az ellenőrzést végző társaság ellenőrzésről szóló, és az állatorvosi igazolást tartalmazó jelentésének benyújtását jelenti.

11 A 615/98 rendelet 5. cikkének (3) bekezdése azonban előírja, hogy az export-visszatérítést nem fizetik ki azon állatok után, amelyek elpusztultak a szállítás során, vagy amelyekkel kapcsolatban az illetékes hatóság a (2) bekezdésben említett okmányok,

a 4. cikkben említett ellenőrzésekről készült jelentések és/vagy az 1. cikk rendelkezéseinek betartásával kapcsolatban rendelkezésére álló minden egyéb információ figyelembe vételével úgy ítéli meg, hogy nem feleltek meg a 91/628 irányelv 1. cikkének.

12 A 615/98 rendelet 5. cikkének (6) bekezdése ekként rendelkezik:

„(6) Amennyiben a 3. cikk (1) bekezdésében említett ellenőrzések nem voltak végrehajthatók az exportőrök akaratán kívül álló körülmények miatt, az illetékes hatóság az exportőr indokolt kérésére elfogadhat más olyan okmányokat, amelyek meggyőző módon igazolják azt a következtetést, hogy az exportőr megfelelt [a 91/628] irányelvnek”.

A 91/628 irányelv

13 A 91/628 irányelv 5. cikke (1) bekezdése b) és c) pontjának értelmében a tagállamok biztosítják, hogy minden, állatok szállítását nyereségszerzési céllal végző természetes vagy jogi személy az ezen irányelv hatálya alá tartozó állatokat a mellékletben meghatározott feltételeknek megfelelő szállítóeszközök használatával szállítja, illetve nem szállít vagy szállíttat állatot oly módon, amely az állatnak sérülést vagy szükségtelen szenvedést okoz.

14 A hivatkozott melléklet 17. pontja akként rendelkezik, hogy a hajóknak olyan felszerelésekkel kell rendelkezniük, amelyek biztosítják az állatok sérüléstől és szükségtelen szenvedéstől mentes szállítását.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

15 Az előzetes döntéshozatalra utaló végzésből kitűnik, hogy a Viamex 1999. március 8-án bejelentette a Hauptzollamt Kielnél 35 élő szarvasmarhának az Al Haijj Moustafa II elnevezésű hajó (a továbbiakban: hajó) fedélzetén Libanonba történő exportálását, és e címen a Hauptzollamtnál export-visszatérítés iránti kérelmet nyújtott be.

16 2001. február 1-jei határozatával a Hauptzollamt e kérelmet elutasította azzal az indokkal, hogy e hajó a szállítás időpontjában szerepelt az élőállat szállítására alkalmatlannak ítélt hajók Európai Közösségek Bizottsága által megállapított negatív listáján (a továbbiakban: negatív lista). A hajó fedélzetén 1997. február 18. és 19. között végzett ellenőrzés alkalmával ugyanis a Bizottság Élelmiszer- és Állategészségügyi Hivatalának szolgálatai megállapították, hogy e hajó komoly hiányosságokat mutat, és nem felel meg a 91/628 irányelvben foglalt követelményeknek.

17 Az Élelmiszer- és Állategészségügyi Hivatal jelentős szerepet játszik az élelmiszerbiztonságra, az állat- és növényegészségügyre, valamint az állatok kíméletére vonatkozó közösségi jogszabályok végrehajtása és alkalmazása terén.

18 Tevékenysége többek között abban áll, hogy az általa folytatott tagállami helyszíni vizsgálatok és értékelések által előmozdítja a hatékony ellenőrzési rendszereket az élelmiszer-biztonság és -minőség, valamint az állat- és növényegészségügy területén, és ellenőrzi a közösségi jogszabályok előírásainak betartását e szakterületeken az Európai Unión belül és az Európai Unióba exportáló harmadik országokban. Feladata továbbá, hogy hozzájáruljon a közösségi politika kidolgozásához az említett szakterületeken.

19 Az e hivatal szolgálatai által a hajón végzett ellenőrzések során fény derült egyrészt arra, hogy a gyaloghidak, a folyosóra vezető kijáratok, valamint a karámok olyan állapotban vannak, amely az állatok sérüléséhez vezethet, másrészt nem teszik lehetővé annak megakadályozását, hogy az állatok megszökjenek. Ezenfelül e gyaloghidak, folyósóra vezető kijáratok, valamint karámok elhasználtak, rozsdásak, és állapotuk megnehezíti a tisztítást vagy fertőtlenítést.

20 E tekintetben az ügy irataiból kiderül, hogy a Viamex export-visszatérítés iránti kérelméhez csatolta egyrészt a hajó kapitányának 1997. október 16-i, a koperi (Szlovénia) állat-egészségügyi határállomás vezetője által ellenjegyzett írásbeli nyilatkozatát, amely említést tesz a javítási munkákról, másrészt a Kähler & Prinz AG hajókár-szakértői iroda 1998. szeptember 22-i jelentését.

21 Mindazonáltal a hajó csupán 2000. január 24. után került le a bizottsági listáról az 1999 novemberében, tehát az alapügy tárgyát képező export után mintegy nyolc hónappal végzett ellenőrzést követően.

22 2001. május 18-i határozatával a Hauptzollamt elutasította a Viamex által a 2001. február 1-jei határozat ellen benyújtott panaszt.

23 A Viamex ezen elutasító határozat ellen keresetet nyújtott be azzal az indokkal, hogy egyetlen export-visszatérítésre vonatkozó rendelkezés, illetve a 91/628 irányelv egyetlen rendelkezése sem követeli meg azt, hogy a hajók élő állat szállítására vonatkozó engedéllyel rendelkezzenek.

24 A Hauptzollamt ezzel szemben hangsúlyozza, hogy a 615/98 rendelet 5. cikke (3) bekezdésének értelmében ahhoz, hogy az illetékes hatóság megtagadhassa a visszatérítés iránti jogosultságot, elegendő, hogy rendelkezésére álljanak azok az információk, amelyekből arra következtethet, hogy a 91/628 irányelvet nem tartották be. A Hauptzollamt úgy véli tehát, hogy e rendelkezés nem írja elő az illetékes hatóság számára, hogy bizonyítsa az irányelv be nem tartását.

25 Mindenesetre a Hauptzollamt rámutat, hogy 1999. december 3-án megkapta a negatív lista frissített változatát, amely szerint a hajó újból nem felelt meg a 91/628 irányelvben előírt feltételeknek.

26 A lista e frissítésére az 1999 novemberében a brit mezőgazdasági, halászati és élelmezésügyi minisztérium meghatalmazottai által végzett helyszíni vizsgálat alkalmával került sor. A brit hatóságok által végzett ellenőrzés többek között arra engedett következtetni, hogy a hajó csupán ideiglenes engedéllyel rendelkezett, és kizárólag juhok szállítására. Márpedig a juh és a szarvasmarha közötti méretbeli különbségekre tekintettel a juhok szállítására való alkalmasságból nem következhetett az, hogy a hajó szarvasmarhát is szállíthat.

27 Következésképpen a Hauptzollamt ezen információk alapján úgy vélte, hogy a 91/628 irányelvet nem tartották be az alapügy tárgyát képező szállítás során, és fennállnak az export-visszatérítés megtagadásának a 615/98 rendelet 5. cikke (3) bekezdésében foglalt feltételei.

28 A Finanzgericht Hamburg, mivel úgy vélte, hogy a jogvita megoldása a 615/98 rendelet 5. cikke (3) bekezdésének értelmezésétől függ, felfüggesztette az eljárást, és a következő kérdéseket terjesztette előzetes döntéshozatalra a Bíróság elé:

„1) Olyan kizáró okot tartalmaz-e a 615/98 rendelet 5. cikkének (3) bekezdése, amelynek esetében a Hauptzollamtot […] indokolási és bizonyítási kötelezettség terheli az e rendelkezésben rögzített feltételek fennállása tekintetében?

2) Amennyiben az [előző] kérdésre adott válasz igenlő: a 615/98 rendelet 5. cikkének (3) bekezdése értelmében [a 91/628/EGK] irányelv megsértésének konkrét esetét szükséges-e bizonyítani annak megállapításához, hogy nem tartották be ez utóbbi irányelvet, [vagy] már azzal is eleget tesz a hatóság az indokolási és bizonyítási kötelezettségének, ha bemutatja és bizonyítja azokat a körülményeket, amelyek összességében és nagy valószínűséggel amellett szólnak, hogy (különösen) a szóban forgó exportszállítmány esetében nem tartották be az állatok szállítás közbeni védelméről szóló [91/628] irányelvet?

3) Az [első] és [második] kérdésre adott válaszra tekintet nélkül: (egészében) megtagadhatja-e a hatóság az exportőrtől az export-visszatérítést a 615/98 rendelet 5. cikkének (3) bekezdése szerint, ha a szóban forgó exportszállítmány tekintetében nincs arra utaló jel, hogy a 91/628/EGK irányelv (esetleges) megsértésével az állatok egészsége ténylegesen károsult a szállítás során?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első és második kérdésről

29 A kérdést előterjesztő bíróság első és második kérdésével, amelyeket együttesen indokolt vizsgálni, lényegében arra vár választ, hogy abban az esetben, ha az exportőr a 615/98 rendelet 5. cikke (2) bekezdése által előírt valamennyi dokumentumot benyújtotta, az ő vagy az illetékes hatóság feladata annak bizonyítása, hogy az ugyanezen cikk (3) bekezdésében foglalt feltételek fennállnak-e. Amennyiben a bizonyítási teher az illetékes hatóságra esik, úgy a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja tudni, hogy e hatóság milyen információk alapján állapíthatja meg, hogy a 91/628 irányelvet nem tartották be, és elegendő-e, ha ezen információkra hivatkozik, vagy feladata ezen irányelv konkrét megsértésének bizonyítása.

30 E tekintetben az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében, mivel az export-visszatérítések rendszere nem kötelező nyilatkozatokon alapul, az exportőr – amikor saját elhatározásából úgy dönt, hogy igénybe kívánja venni – köteles a szükséges tájékoztatást megadni a visszatérítésre való jogosultság és annak összege megállapításához. E tekintetben a Bíróság a mezőgazdasági termékek export-visszatérítési rendszerének alkalmazása közös részletes szabályainak megállapításáról szóló, 1987. november 27-i 3665/87/EGK bizottsági rendelettel (HL L 351., 1. o.) és szankciórendszerével kapcsolatban már kimondta, hogy mivel közösségi támogatási rendszerről van szó, a támogatás odaítélése annak a feltételnek van alárendelve, hogy az abban részesülő becsületessége és megbízhatósága vitán felül álljon (lásd ilyen értelemben a C-210/00. sz., Käserei Champignon Hofmeister ügyben 2002. július 11-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-6453. o.] 41. pontját) és a C-309/04. sz., Fleisch–Winter ügyben 2005. december 1-jén hozott ítélet [EBHT 2005., I-10349. o.] 31. pontját).

31 A Bíróság ezzel kapcsolatban kimondta továbbá, hogy az exportőr, amikor az export-visszatérítési eljárás keretében bejelenti valamelyik terméket, hallgatólagosan azt is beleérti, hogy e termék az e visszatérítéshez szükséges összes feltételt teljesíti. Abban az esetben, ha nyilatkozatát az illetékes hatóság kétségbe vonná, neki kell bizonyítania – a nemzeti jog bizonyítási szabályai szerint –, hogy e feltételek teljesülnek (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Fleisch–Winter ügyben hozott ítélet 32. és 35. pontját).

32 Ilyen rendszert írnak elő az export-visszatérítésről szóló szabályok az élő szarvasmarhák szállítás közbeni kímélete vonatkozásában, és az exportőr feladata, hogy a 615/98 rendelet 5. cikke (1) és (2) bekezdésének megfelelően meggyőződjön arról, hogy az export-visszatérítés nyújtásának feltételei fennállnak-e.

33 Ehhez az exportőrnek a kiviteli nyilatkozatot elfogadó tagállam illetékes hatósága számára meg kell adnia a szállítás minden szükséges adatát, legkésőbb a kiviteli nyilatkozat benyújtásakor. Másrészt az export-visszatérítés kifizetés céljából az exportőrnek bizonyítania kell a 615/98 rendelet 1. cikkének, és ezzel a 91/628 irányelvnek a betartását az ugyanezen rendelet 2. cikke (3) bekezdésében, illetve 3. cikke (2) bekezdésében foglalt okmányok benyújtásával. E rendelet 5. cikkének (6) bekezdése lehetővé teszi továbbá bizonyos körülmények között, hogy az exportőr benyújthasson más olyan okmányokat, amelyek igazolják azt a következtetést, hogy betartotta a 91/628 irányelv rendelkezéseit.

34 Ugyanakkor, amint az a 615/98 rendelet 3. és 5. cikkének céljából következik, az említett okiratoknak az exportőr általi benyújtása nem tekinthető ugyanezen rendelet 1. cikke, illetve a 91/628 irányelv betartására vonatkozó megdönthetetlen bizonyítéknak. Ugyanis e bizonyíték csak annyiban tűnik elégségesnek, amennyiben az illetékes hatóság nem rendelkezik olyan információkkal, amelyek alapján megállapíthatja, hogy a fenti irányelvet nem tartották be.

35 Ezt az értelmezést megerősíti a 615/98 rendelet 5. cikkének (3) bekezdése, amelynek értelmében az illetékes hatóság az export-visszatérítést nem fizeti ki azon állatok után, amelyekkel kapcsolatban az e rendelet ugyanezen cikkének (2) bekezdésben említett okmányok, a 4. cikkben említett ellenőrzésekről készült jelentések és/vagy az 1. cikk rendelkezéseinek betartásával kapcsolatban rendelkezésére álló minden egyéb információ figyelembevételével úgy ítéli meg, hogy nem feleltek meg a 91/628 irányelvnek.

36 Meg kell állapítani tehát, hogy az illetékes hatóság az exportőr által a 615/98 rendelet 5. cikke (2) bekezdésének értelmében benyújtott dokumentumok ellenére megállapíthatja, hogy az exportőr nem tartotta be sem az e rendelet 1. cikkében foglalt rendelkezéseket, sem a 91/628 irányelv rendelkezéseit, feltéve hogy fennállnak többek között az ugyanezen rendelet 5. cikkének (3) bekezdésében foglalt feltételek.

37 Tekintettel arra, hogy a 615/98 rendelet 5. cikke (2) bekezdésének értelmében az exportőr feladata annak bizonyítása, hogy betartotta ugyanezen rendelet 1. cikkét, az illetékes hatóságnak az a kötelessége, hogy e bizonyítékokat és minden további rendelkezésére álló információt megvizsgáljon annak megállapítása céljából, hogy a 91/628 irányelv rendelkezéseit betartották-e, vagy sem, és határozzon afelől, hogy nyújtható-e export-visszatérítés, vagy sem.

38 Mindazonáltal a 615/98 rendelet 5. cikkének (3) bekezdése nem értelmezhető akként, hogy lehetővé tenné az illetékes hatóság számára, hogy az exportőr által export-visszatérítés iránti kérelméhez csatolt bizonyítékokat önkényesen kétségbe vonja. E tekintetben a Bíróság kimondta, hogy az illetékes hatóság rendelkezésére álló mérlegelési jogkör nem korlátlan, mivel annak kereteit a 615/98 rendelet 5. cikke meghatározza (lásd ebben az értelemben a C-37/06. és C-58/06. sz., Viamex Agrar Handel

és ZVK egyesített ügyekben 2008. január 17-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-69. o.] 39. pontját). E mérlegelési jogkör különösen korlátozottnak tűnik az e hatóság által hivatkozott információk természete és bizonyítóereje tekintetében.

39 Először is ezen információk természetével kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság kimondta többek között azt, hogy az illetékes hatóság csak a 615/98 rendelet 5. cikkének (2) bekezdésében meghatározott, az állatok egészségi állapotára vonatkozó dokumentumok, az e rendelet 4. cikke szerinti ellenőrzésről készített jelentés, illetőleg egyéb, az említett rendelet 1. cikke rendelkezéseinek betartásával kapcsolatban rendelkezésére álló, az állatok kíméletére hatást gyakoroló tényező alapján állapíthatja meg, hogy a 91/628 irányelvet nem tartották be (lásd a fent hivatkozott Viamex Agrar Handel és ZVK egyesített ügyekben hozott ítélet 39–41. pontját).

40 Másodsorban, a figyelembe vehető információk bizonyítóerejével kapcsolatban meg kell állapítani, hogy az illetékes hatóság nem hivatkozhat a 91/628 irányelv betartásával kapcsolatban csupán egyszerű feltételezésekre vagy kételyekre ahhoz, hogy kétségbe vonja az exportőr által a 615/98 rendelet 5. cikke (2) bekezdésének értelmében benyújtott bizonyítékokat. Ez az értelmezés elkerülhetetlenül megfosztaná hatékony érvényesülésétől az említett 5. cikk (2) bekezdését, és jogi bizonytalansághoz vezetne az exportőrök körében az export-visszatérítés kifizetéséhez előírt feltételek tekintetében.

41 Következésképpen az illetékes hatóság feladata, hogy a 615/98 rendelet 5. cikke (3) bekezdésének alkalmazása során olyan, az állatok kíméletére vonatkozó objektív és konkrét információkra támaszkodjék, amelyekből megállapítható, hogy az exportőr által az export-visszatérítés iránti kérelméhez csatolt okmányok nem képesek bizonyítani, hogy betartották a 91/628 irányelv rendelkezéseit a szállítás során, és adott esetben az exportőrre hárul a bizonyítási teher arra vonatkozólag, hogy az illetékes hatóság által hivatkozott, a 615/98 rendelet és a 91/628 irányelv be nem tartásának megállapításához vezető bizonyítékok mennyiben nem tekinthetők relevánsnak (lásd analógia útján a fent hivatkozott Fleisch-Winter ügyben hozott ítélet 35. pontját).

42 Az illetékes hatóságnak minden esetben indokolnia kell határozatát, megjelölve azon okokat, amelyek folytán úgy vélte, hogy az exportőr által benyújtott bizonyítékok nem teszik lehetővé annak megállapítását, hogy a 91/628 irányelv rendelkezéseit betartották. Az említett hatóságnak e célból mindenekelőtt objektív módon értékelnie kell az részére benyújtott okiratokat, és alá kell támasztania az általa annak megállapítása céljából hivatkozott információk helytállóságát, hogy az export-visszatérítés iránti kérelemhez csatolt dokumentumok nem alkalmasak annak bizonyítására, hogy betartották a 91/628 irányelv vonatkozó rendelkezéseit. Az ilyen, indokolással ellátott határozat nélkülözhetetlen az exportőr számára különösen ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen ezen, az export-visszatérítés iránti kérelmét teljes egészében vagy részben elutasító határozat ellen.

43 A kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy az alapeljárás keretében megvizsgálja, különösen a Viamex által export-visszatérítés iránti kérelméhez csatolt dokumentumokra és a jelen ítélet 16., 21. és 25. pontjában említett negatív listára tekintettel, hogy a hajó megfelelt-e a 91/628 irányelv rendelkezéseinek az állatok szállításának időpontjában.

44 A fenti megfontolásokra tekintettel az első és második kérdésre azt a választ kell adni, hogy az illetékes hatóság az exportőr által a 615/98 rendelet 5. cikke (2) bekezdésének értelmében benyújtott dokumentumok ellenére a fenti rendelet 5. cikkének (3) bekezdését alkalmazva megállapíthatja, hogy a 91/628 irányelvet nem tartották be. Ugyanakkor az illetékes hatóság e következtetésre kizárólag az állatok egészségi állapotára vonatkozó, a 615/98 rendelet 5. cikkében meghatározott dokumentumok és az e rendelet 4. cikke szerinti ellenőrzésről készített jelentések, illetőleg egyéb rendelkezésére álló objektív, az állatok kíméletére hatást gyakoroló tényezők alapján juthat, amelyek alkalmasak arra, hogy az exportőr által benyújtott dokumentumokat kétségbe vonják, adott esetben az exportőrre hárítva a bizonyítási terhet arra vonatkozólag, hogy az illetékes hatóság által a 91/628 irányelv be nem tartásának megállapítása céljából hivatkozott bizonyítékok mennyiben nem tekinthetők relevánsnak.

A harmadik kérdésről

45 Harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az illetékes hatóság a 615/98 rendelet 5. cikkének (3) bekezdését alkalmazva megtagadhatja-e az export-visszatérítést, ha egyetlen információból sem lehet konkrétan arra következtetni, hogy a szállított állatok egészsége veszélybe került a 91/628 irányelv rendelkezéseinek be nem tartása folytán.

46 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 615/98 rendelet 1. cikkének és 5. cikke (3) bekezdésének szövegére és ez említett rendelet céljára tekintettel a 91/628 irányelv állatok egészségére vonatkozó rendelkezéseinek betartása az export-visszatérítések kifizetésének előfeltételét képezi (lásd a fent hivatkozott Viamex Agrar Handel és ZVK egyesített ügyekben hozott ítélet 37. pontját).

47 Továbbá, amint azt a főtanácsnok megállapította indítványának 44. pontjában, a 615/98 rendelet 5. cikke (3) bekezdésének szövegéből egyértelműen következik, hogy a közösségi jogalkotó az export-visszatérítések kifizetését a 91/628 irányelv rendelkezéseinek betartásához kötötte, függetlenül attól, hogy megállapítható-e az állatokat a szállítás során ért bármiféle konkrét sérelem.

48 Úgy tűnik ugyanis, hogy a közösségi jogalkotó, tudományos és állatgyógyászati tanulmányok, valamint a közösségi jogszabályok alkalmazásának az állatvédelem területének tekintetében végzett értékelése alapján úgy ítélte meg, hogy amennyiben nem tartják be a 91/628 irányelv állatok egészségére vonatkozó rendelkezéseit, ezen állatok egészsége veszélybe kerülhet, és nem biztosítható.

49 Úgy tűnik, hogy az ilyen megközelítést egyébiránt teljességgel igazolja azon körülmény, hogy a gyakorlatban az illetékes hatóság számára nem mindig lehetséges annak megállapítása, hogy az állatok konkrétan szenvedtek-e vagy megsérültek-e a hivatkozott rendelkezések be nem tartása folytán.

50 Ilyen körülmények között az illetékes hatóságnak, amennyiben megállapítja, hogy valamely hajó felszerelései – megsértve többek között a 91/628 irányelv mellékletének 17. pontját – nem tették lehetővé állatok szállítását anélkül, hogy ezen állatokat ténylegesen sérülésnek vagy elkerülhető szenvedésnek tették volna ki, jogában áll megtagadni az export-visszatérítést.

51 Az illetékes hatóság feladata annak megállapítása, hogy a 91/628 irányelv valamely rendelkezésének megsértése hatással volt-e az állatok állapotára, hogy ez a sérelem orvosolható-e, illetve hogy maga után kell-e vonnia az export-visszatérítés elvesztését, csökkentését vagy visszatartását. Ugyanezen hatóság feladata az is, hogy döntsön az export-visszatérítés csökkentéséről a 91/628 irányelv be nem tartásával érintett állatok általa megállapított számának arányában, vagy a visszatérítés kifizetésének elutasításáról, amennyiben az említett irányelv valamely rendelkezésének be nem tartása hatással volt az állatok összességének állapotára (lásd a fent hivatkozott Viamex Agrar Handel és ZVK egyesített ügyekben hozott ítélet 44. pontját).

52 A harmadik kérdésre azt a választ kell tehát adni, hogy az illetékes hatóság a 615/98 rendelet 5. cikkének (3) bekezdését alkalmazva megtagadhatja az export-visszatérítést a 91/628 irányelv állatok egészségére vonatkozó rendelkezéseinek be nem tartására hivatkozva, még ha egyetlen információból sem lehet arra következtetni, hogy a szállított állatok egészsége konkrétan veszélybe került a 91/628 irányelv rendelkezéseinek be nem tartása folytán.

A költségekről

53 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

1) Az illetékes hatóság az exportőr által az élő szarvasmarhafélék szállítás közbeni kíméletével kapcsolatos export-visszatérítési előírások alkalmazására vonatkozó különleges részletes szabályok megállapításáról szóló, 1998. március 18-i 615/98/EK bizottsági rendelet 5. cikke (2) bekezdésének értelmében benyújtott dokumentumok ellenére a fenti rendelet 5. cikkének (3) bekezdését alkalmazva megállapíthatja, hogy az 1995. június 29-i 95/29/EK tanácsi irányelvvel módosított, az állatok szállítás közbeni védelméről, valamint a 90/425/EGK és a 91/496/EGK irányelv módosításáról szóló, 1991. november 19-i 91/628/EGK tanácsi irányelvet nem tartották be. Ugyanakkor az illetékes hatóság e következtetésre kizárólag az állatok egészségi állapotára vonatkozó, a 615/98 rendelet 5. cikkében meghatározott dokumentumok és az e rendelet 4. cikke szerinti ellenőrzésről készített jelentések, illetőleg egyéb rendelkezésére álló objektív, az állatok kíméletére hatást gyakoroló tényezők alapján juthat, amelyek alkalmasak arra, hogy az exportőr által benyújtott dokumentumokat kétségbe vonják, adott esetben az exportőrre hárítva a bizonyítási terhet arra vonatkozólag, hogy az illetékes hatóság által a 95/29 irányelv által módosított 91/628 irányelv be nem tartásának megállapítása céljából hivatkozott bizonyítékok mennyiben nem tekinthetők relevánsnak.

2) Az illetékes hatóság a 615/98 rendelet 5. cikkének (3) bekezdését alkalmazva megtagadhatja az export-visszatérítést a 95/29 irányelv által módosított 91/628 irányelv állatok egészségére vonatkozó rendelkezéseinek be nem tartására hivatkozva, még ha egyetlen információból sem lehet arra következtetni, hogy a szállított állatok egészsége konkrétan veszélybe került.

Aláírások